

Nemocnice rozkomíhal lékařský boj. A co sestry? Těch se neboj

(co se nám, sestrám, vyplatí ujasnit a co promyslet)

Zapojit se do lékařského boje v nemocnicích jsme se jako sestry nezvládly. Držet palce mu bylo na místě, ale skončit jen u toho by bylo málo. Přetěžování a špatné ohodnocení není jen problém lékařek, lékařů. **My, sestry, jsme snad spokojené?** Proto si je z lékařského boje **potřeba vzít poučení**. Co si z něj odnést pro sebe? A jak neskončit u „no jo, my sestry jsme ořezávátka“?

Napovídá nám už to, jak to celé dopadlo: • Lékařky, lékaři si svým hnutím polepšili. Rozhodně ne o tolik, o kolik si polepšit chtěli, ale znatelně. • Sestry dostaly mini-almužnu.

A má to vysvětlení. Spočívá v tom, co kdo pro své zájmy udělal.

Jak se k situaci postavili lékaři, lékaři? Pochopili, že stěžovat si nestačí. Mladí z nich se dali dohromady, zdola, mimo odbory, nezávisle. Dokázali propojit lékařský personál napříč nemocnicemi. Pochopili, že vznášet požadavky nestačí. Pracovali na tom, aby managementy a vládu donutili ony požadavky splnit.¹

Jak se k situaci postavily sestry? Nejprve s nezájmem, postupem času jsme slyšely hodně otázek, stesků: „Nás se nikdo nezastane!“ „Pořád se řeší jen doktoři, sestry nikdy!“ (Odpovědi na ně jsou jednoduché: ani lékařek/lékařů se nikdo nezastal, zastali se sebe sami, jejich podmínky se řešily jen proto, že je bojem začali řešit oni sami.) Jinak jsme jako sestry v drtivé většině setrvaly v pasivitě (s jednou otázkou navrch, která je naopak vnímavá a důležitá a vrátíme se k ní na konci!).

A zdravotnické odbory? Nijak nebojovaly. Děly to, co vždycky: chodily na jedno bezúspěšné vyjednávání za druhým, vznášely požadavky. Naoko „radikálně“, ale v realu bezmocně, protože čistě formálně, rétoricky. Praktický tlak se snažily simulovat psaním dopisů, peticemi, „protestními“ fotkami, videy a náramky, různě; folklórními rituály, které se v minulosti vyzkoušely mockrát – a nikdy nic nevymohly, protože se managementů ani vlády nikdy nedotkly a nedotknou. Jsou jim fuk.

Výsledkem toho celého byly peníze. A protože pro ty peníze sáhl stát do VZP pouze a jen díky boji, šly právem především těm, kdo bojovali, takže lékařkám, lékařům.² Když potom na adresu lékařů některé sestry pohoršeně říkaly „*takže nakonec se vám to scvrklo zase na peníze, přesčas už nevdí?*“, pletly se. Výsledek naprosto odpovídá tomu, co chtěly Společné požadavky³ – které podepsaly i sesterské zdravotnické odbory. Jen ty peníze šly prostě těm, kdo si je vybojovali.

Sestrám se ale dostalo poučení, takhle zní:

- Politici, managementy neslyší na požadavky, argumenty, apely, proslovy, sepisování dopisů. To vše si poslechnou, přečtou – a nic si z toho nedělají. Slyší na přímý tlak, na boj.
- Vyjednávání není boj. Tečka. Jsou to dvě docela odlišné věci.
- Boj není ani focení se a natáčení videí, ani stávková pohotovost, ani symbolická „stávka“. Toho si nikdo ani nevšimne. Taková je realita.

¹ Všechno samozřejmě nebylo „ideální“, o slabých místech lékařského boje jsme psaly tady: https://organizujemese.cz/sites/default/files/lekarsky_boj_v_nemocnicich_finalfinal.pdf

² Nebylo to tolik, kolik „Společné požadavky“ z 18. září chtěly. Rozpory a slabiny lékařského boje v nemocnicích se začaly odhalovat a vedení lékařského boje mělo, podle našeho mínění, dost uvážlivosti, aby je zaznamenalo a rozhodlo se ustoupit – a vyboxovat si, na co jednoduše síly stačily.

³ Mezi [Společnými požadavky](#) najdeme: zvýšit odměňování, zrušit zvýšení objemu přesčasů, umožnit 24hodinové směny, podmínky atestací a systém benefitů.

- Boj znamená ozvat se tak, aby to vedení anebo politici nemohli přehlédnout: prakticky, zdola oddělení, sálů, laboratoří „sáhnout“ do provozu, chodu nemocnic, do produkce, tak aby se „nebouchala čísla a peníze“ tak jako obvykle. Tak, aby to vedení/politiky bolelo. Jen potom budou mít důvod na požadavky slyšet.

Lékařskému hnutí se boj jistě nepovedl „ideálně“, proto kompletním splněním Společných požadavků neskončil. Ale lékařky, lékaři se dovedli ozvat a něco si vymoci, polepšit si.

Mnohé sestry to dovedlo k otázce, která je extra důležitá:

Co se vyplatí promyslet:

„Proč se lékařky, lékaři dovedou ozvat – a sestry nikdy ne?“

Tu otázku, tohle postesknutí jsme na sesternách, v debatách na sociálních sítích slyšely v mnoha verzích: „*My sestry se takhle nikdy nedáme dohromady.*“ „*Takhle jednotné my nikdy nebudeme.*“ „*Jsme ořezávátka.*“

Jenže „*proč lékařky, lékaři ano – a sestry ne?*“. Když najdeme důvody, proč to tak je, můžeme se s nimi poprat. A odpovědi existují, v Iniciativě je skládáme dohromady schůzku od schůzky. Ukazují, že to není nějakou „nezměnitelnou sesterskou mentalitou“: příčiny a rozdíly jsou konkrétní, reálné, i pochopitelné, ne všechny můžeme přelstít, ze všech se ale můžeme poučit. Vyplatí se je najít.

Při tom všem je dobré vědět: i my, sestry, máme zkušenosti s bojem

Některé naše boje byly napříč nemocnicemi, jiné lokálnější, leckteré byly vítězné, jiné neúspěšné, ze všech jsou důležitá poučení. Vedly k těmhle kritériím, skrze které se vyplatí hledat, jak konkrétně bojovat: konkrétní boj by měl: **a)** co nejvíc bolet vedení/politiky, **b)** co nejméně vyčerpávat personál, **c)** co nejméně poškodit pacienty, **d)** odpovídat síle personálu (nebrat si větší sousta, než na která máme). Podle těchto hledisek je dobré hledat konkrétní způsob boje, pro konkrétní podmínky (jednotný recept není).

Lékařský boj nám utekl. Pořád je pro nás ale postrčením, připomněl nám:

- ▶ Na to, že nás *zastoupí* jakékoli formální struktury, se nevyplatí sázet.
- ▶ Na to, že po x marných zkušenostech najednou někdy příště zafunguje to, co se *vždycky ukázalo jako marné*, se nevyplatí sázet.
- ▶ Vyplatí se přesně, konkrétně rozumět *překážkám*, které stojí sesterskému sebevědomí v cestě. S „vysvětlením“ „*sestry na to nemají*“, „*vždycky to tak bylo*“ se nevyplatí spokojit, to není opravdová odpověď. Když najdeme přesnější, konkrétnější překážky (v pracovních podmínkách, organizaci práce...), dovedeme je, snad, překonat.
- ▶ Vyplatí se sdílet *zkušenosti* odjinud, vědět, proč jeden boj, jedno úsilí vyšlo, jiné ne.

Jistě nemáme na to, napodobit lékařské „Děkujeme, odcházíme“ nebo hnutí „mývalů“. Ani o to nejde. Jde o to dávat dohromady zkušenosti, postřehy, myšlenky a kolektivní rozum těch sester, co **nejsou spokojené** jak s **pracovními a finančními podmínkami**, tak s **krátkozrakostí, odevzdaností a pasivitou svých kolegyň, kolegů**. Propojit přesně takové sestry dohromady, aby lépe rozuměly situaci, možnostem, rizikům. To není málo. Dál se uvidí. Skromně, pečlivě, vytrvale to zkusíme, **budeme rádi, když se ozvete.**

Iniciativa sester, 16. ledna 2024

e-mail: iniciativa.sester@seznam.cz

web: organizujemese.cz

Facebook: [Iniciativa sester](#) a [Iniciativa sester](#)